

IIN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA – IIN KULTTUURIPOLKU

1. Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteet

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on taata jokaiselle iiläiselle lapselle ja nuorelle tasa-arvoiset ja monipuoliset mahdollisuudet tutustua kulttuurin eri osa-alueisiin. Kulttuurikasvatuksen tavoitteena on myös tunnistaa Iin omat kulttuuriset erityispiirteet ja hyödyntää omaa kulttuuriosaamista.

Iin kuntastrategian arvot ohjaavat kulttuurikasvatussuunnitelmaa: luovuus ja idearikkaus, toisista huolehtiminen, uudistuminen ja osaaminen. Iissä kulttuurilla on pitkät perinteet ja kulttuurin kenttää on kehitetty aktiivisesti. Iissä kulttuurin nähdään kohentavan kuntalaisten hyvinvointia ja elinympäristöä unohtamatta kuitenkin taiteen ja kulttuurin itseisarvoa sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden sivistystehtävää.

Kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteena on luoda Kulttuuripolku, jonka varrelta löytyvät kaikki taidemuodot. Kulttuuripolulla edetään ikätasoisesti ilmaisun ja kokemuksen kautta taiteen arviointiin ja omaan tekemiseen. Samalla rohkaistaan lapsia ja nuoria löytämään omat taidemuotonsa niin kokijana kuin tekijänä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteuttavat yhteistyössä Iin kunnan varhaiskasvatuspalvelut, opetuspalvelut ja Instituutti. Kulttuuripolun lisäksi koulut, varhaiskasvatus ja Instituutin palvelut voivat tarjota eri ikäryhmille muitakin kulttuurisisältöjä kuin Kulttuuripolulla mainitut. Nämä riippuvat kulloinkin käynnissä olevista hankkeista, tapahtumien tarjonnasta ja koulujen sekä varhaiskasvatusyksiköiden resursseista. Kulttuuripolun ideana onkin miettiä tarjontaa, joka takaa tasapuolisuuden ikäryhmille erilaisista kulttuurin osa-alueista.

1.1. Läpileikkaavat teemat

Iin kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan kolmen läpileikkaavan teeman kautta. Teemat heijastelevat Iin kunnan arvoja ja strategiaa.

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Kulttuuripolun taidetarjonta tukee yhteisöllisyyttä yhdessä kokemisen kautta. Lapsia ja nuoria osallistetaan taiteen tekemiseen oman toiminnan kautta. Osallisuus ja yhteisöllisyys tukevat toisiaan.

Ympäristökasvatus

Kulttuuripolun tarjonnassa otetaan erityisesti huomioon ympäristönäkökulmat ja pyritään vahvistamaan lasten ja nuorten ympäristötietosuutta.

Yhdenvertaisuus – taide kuuluu kaikille

Taide ja kulttuuri ovat kaikille omaa ja kaikkien saatavilla.

1.2. Kuntien kulttuuritoimintalaki

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta päivitettiin vuonna 2019. Lain tavoitteena on (§2):

- 1) tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen;
- 2) edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen;
- 3) vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin;
- 4) luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu.

Kuntien kulttuuritoimintalain mukaan (§3) kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

2. Kulttuurikasvatus lin kunnan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan. Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin. Lapsia tuetaan kulttuuri-identiteettien rakentamisessa. Varhaiskasvatuksessa saadut kokemukset, tiedot ja taidot kulttuuriperinnöstä vahvistavat lapsen kykyä omaksua, käyttää ja muuttaa kulttuuria. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ja vierailut esimerkiksi kirjastoon, museoon, kulttuuriperintökohteisiin, teatteriin ja huoltajien työpaikoille rikastavat lasten oppimisympäristöjä.

lin kunnan Perusopetuksen opetussuunnitelmassa 2020 todetaan (luku 1.2) paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet:

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten kulttuurikasvatuksen suunnitelma.

3. Li Instituutti

Li-instituutin tehtävänä on tuottaa kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja. Instituuttiin kuuluvat kansalaisopisto ja taidekoulu, kunnankirjasto, kotiseutumuseo, Taidekeskus KulttuuriKauppila ja vapaa-aika- ja hyvinvointi.

3.1 Kansalaisopisto ja taidekoulu

Kansalaisopisto on kuntalaisia kuunteleva, elinikäistä oppimista tukeva matalan kynnyksen oppilaitos, joka tarjoaa monipuolisia harrastus- ja oppimismahdollisuuksia kaikille kuntalaisille koko kunnan alueella. Kansalaisopiston tehtävänä on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopiston toiminnassa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Kansalaisopiston tavoitteena on olla aktiivinen toimija kuntalaisten arjessa ja kulttuuripalveluiden tuottajana. Kansalaisopisto antaa kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa liikunta- ja kulttuurielämän tapahtumiin. Opisto-opinnot voivat myös tarjota valmiuksia peruskoulutuksen jälkeisiin opintoihin.

Taidekoulu tarjoaa lapsille ja nuorille tavoitteellista, laadukasta, valtakunnallisesti säädettyä ja paikallisiin opetussuunnitelmiin perustuvaa taiteen perusopetusta musiikissa, kuvataiteessa ja käsityössä. Näin ollen taidekoulu antaa valmiuksia peruskoulutuksen jälkeisiin opintoihin monella alalla. Samalla taidekoulu on innostava ja laadukas harrastuspaikka kulttuurin parissa.

3.2 Lin kunnankirjasto

Kirjastopalvelujen tavoitteena on tarjota kuntalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet sivistykseen ja kulttuuriin. Tämä mahdollistetaan monipuolisen ja uudistuvan kokoelman avulla, tarjoamalla riittävät aukioloajat ja edistämällä lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Lin kunnankirjasto tekee tiivistä yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa lukutaidon ja kirjallisuuden harrastuksen edistämiseksi. Lin kunnassa on käytössä lin kunnankirjaston ja lin koulujen välinen yhteistyösuunnitelma Kirjastopolku, joka on kirjattu paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Kirjasto tarjoaa monipuolisen aineiston opiskelun tueksi sekä itsenäiseen että tutkintoon tähtäävään opiskeluun. Kirjaston henkilökunta ohjaa ja auttaa asiakkaitaan tiedonhankinnassa ja käytössä. Erilaisten kirjallisuusaiheisten tapahtumien kautta kirjasto tuo esiin kirjallisuutta ja kirjailijoita ja edistää näin eri ikäisten kuntalaisten lukuharrastusta.

Kirjastopolku

lin kunnankirjasto tarjoaa hyvät yhteistyömahdollisuudet lin kouluille. Kirjastot ovat yhteisöllisiä tiloja, joissa lapset ja nuoret oppivat käyttämään julkista palvelua itsenäisesti. Kirjastovierailut, kirjavinkkaukset ja tiedonhaun opetukset ovat osa lin koulujen ja kirjaston yhteistyösuunnitelmaa eli Kirjastopolkua. Kirjasto tukee osaltaan kouluja lasten ja nuorten monilukutaitojen kehittämisessä. Kirjaston käyttö vahvistaa oppilaiden sivistystä ja hyvinvointia. Se tarjoaa kaikille yhtäläisen mahdollisuuden lukuharrastukseen ja lukuiloon.

Kirjastopolku on lin kunnan kirjaston ja lin koulujen välinen yhteistyösuunnitelma, joka on lisätty lin kunnan opetussuunnitelmaan vuonna 2016. Kirjastopolkua kulkemalla jokainen iiläinen peruskoululainen pääsee käymään kirjastossa kouluvuosiensa aikana. Kirjastopolun tavoitteena on, että lapset ja nuoret oppivat käyttämään kirjastoa apunaan tiedonhaussa ja saavuttavat monipuoliset tiedonhallintataidot. Tavoitteena on myös lisätä lasten ja nuorten lukuinnostusta. Kirjastopolku toimii pohjana koulun ja kirjaston yhteistyön kehittämiselle ja sitä muokataan tarpeen mukaan yhteistyössä koulujen ja kirjaston kanssa.

3.3 Taidekeskus KulttuuriKauppila ja lin Kotiseutumuseo

Taidekeskus KulttuuriKauppila tuottaa kulttuuripalveluja kuntalaisille, kehittää ja tuottaa korkeatasoista kansainvälistä ammattitaitoa sekä kansainvälistä alueen taide- ja kulttuurikenttää vastavuoroisten toimintojen kautta. KulttuuriKauppilan keskeisiä toimintoja ovat kansainvälinen residenssitoiminta, paikallisten taiteilijoiden ateljeetitilat sekä Art li Biennaalin ja muiden kulttuuritapahtumien tuottaminen. Lisäksi KulttuuriKauppila ylläpitää lin hyvinvointipuistoja (ympäristötaidepuisto, Lähde! -puisto) ja lin julkisen taiteen kokoelmaa. KulttuuriKauppila uskoo luovuuteen hyvinvoivan yksilön ja elinvoimaisen paikkakunnan voimavarana.

lin kotiseutumuseo on lin kunnan omistama ja ylläpitämä, lin historiaa tallentava ja esittelevä paikallismuseo. Paikallismuseon tavoitteena on edistää paikallishistorian tuntemusta ja tiedon saavutettavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttelytoimintaa. lin kotiseutumuseon tavoitteena on erityisesti uudistaa sekä tuoda paikallishistoria ja kulttuuriperintö esille uudella, mielenkiintoisella ja kävijöitä osallistavalla tavalla.

3.4 Vapaa-aika ja hyvinvointi

Nuorisopalveluiden tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja kehittymistä aikuisuuteen sekä estää nuorten syrjäytyminen. Tavoitteeseen pyritään kiinteällä yhteistyöllä kunnan muiden sektoreiden sekä järjestöjen kanssa. Yhteistyötä pyritään tekemään monipuolisesti, jotta nuoren kasvun ja kehittymisen tukeminen tapahtuisi mahdollisimman laaja-alaisesti sekä monen eri tahon kautta. Tällöin tukeminen saadaan myös osaksi nuoren jokapäiväistä elämää. lin Nuorisotyön pääkohderyhmänä ovat 3.-luokkalaiset ja sitä vanhemmat nuoret aina 29-vuotiaisiin saakka. Nuorisopalvelut järjestävät mm. retkiä, leirejä, uimakouluja sekä tapahtumia.

4. Luovasti läpi lukkarin

Iin kunnan kouluille (perusaste + lukio) on luotu Luovasti läpi lukkarin -toimintamalli, joka tarjoaa kaikille kouluasteille luovuutta edistävää taiteilijayhteistyötä taidetyöpajojen ja vierailujen muodossa. Luovasti läpi lukkarin -toimintamalli tarjoaa kaikille Iin koululaisille ja nuorille mahdollisuuden luovuutta edistävään ja kansainvälisyyttä tukevaan kulttuurikasvatukseen läpi peruskoulun ja lukion. Laajennetun kulttuuriopetuksen kautta pyritään siihen, että luovuus ja kansainvälisyys integroituvat koulujen opetukseen ja toimintakulttuuriin.

Toiminnan sisällöt suunnitellaan koulujen ja Taidekeskus KulttuuriKauppilan yhteistyönä. Keväisin ja syksyisin Taidekeskus KulttuuriKauppilan vierailevat residenssitaiteilijat ohjaavat Iin lukion syventäviä kansainvälisen taiteen kursseja.

5. Alueatterin esitykset: *Kajaanin kaupunginteatterin näytelmät*

Iin kunta tarjoaa vuosittain alueatterina toimivan Kajaanin kaupunginteatterin näytöksiä eri ikäryhmille. Kohderyhmänä esityksissä on lapsia ja nuoria varhaiskasvatuksesta lukioon. Kunta pyrkii järjestämään esitykset ja niihin liittyvät työpajat tasapuolisesti kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköille yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa.

6. IIN KULTTUURIPOLKU

Iin kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteita toteutetaan käytännössä Iin Kulttuuripolku – toimintamallin avulla. Siinä jokaiselle luokka-asteelle varhaiskasvatuksesta lukio-opetukseen on määritelty taidetoiminnan muoto, sisältö ja vastuullinen järjestäjä. Taulukkomuotoinen Kulttuuripolku ja liitteinä oleva ohje auttaa opettajia ja kasvattajia toteuttamaan kulttuurikasvatusta omassa työssään.

IKÄ/ LUOKKA	TAIDEMUOTO	SISÄLTÖ	JÄRJESTÄJÄ
0-5 -VUOTIAAT	Teatteri tai muu esittävä taide	esitys	vaka, Instituutti
	Sanataide	Satutuokiot	kirjasto, vaka
0-2	Kuvataidetta ja lähiluontoa	Ympäristö- ja yhteisötaide	Taidekoulu, KulttuuriKauppila
3-4	Kirjallisuus	Kirjavinkkaus ja vierailu kirjastossa [3]	kirjasto, koulut
	Kuvataide	Luovasti läpi lukkarin: taiteilijan kanssa työskentely	KulttuuriKauppila, koulut
	Musiikki	Oppilaskonsertit ja soitinesittelyt	Kansalaisopisto ja Taidekoulu
5-6	Historia ja kotiseutukulttuuri	Vierailu Iin kotiseutumuseoon tai Kuivaniemen kotiseutumuseoon	Iin ja Kuivaniemen kotiseutumuseo, koulut
		Vierailu Kierikkikeskukseen	koulut
7-9	Kulttuuria tekemällä ja kokemalla	Luovasti läpi lukkarin: vierailu KulttuuriKauppilaan ja taidetyöpajat	koulut, KulttuuriKauppila
	Teatteri tai muu esittävä taide	esitys ja työpaja	Instituutti, koulut
	Kirjallisuus	Kirjailijavierailu [8]	kirjasto, koulut
	Mediataide	IIK!! – kauhuelokuvafestivaalinäytös tai vaihtelevasti mediataidetta	koulut, KulttuuriKauppila
LUKIO	Taideprojekti	Luovasti läpi lukkarin: taidetyöpaja vuosittain	lukio, KulttuuriKauppila
		Tutustuminen Vanhaan Haminaan	lukio, Ii-Seura